

T R Y S   B A U B A I

Suaugusiųjų sąmonėje tebegyvena trys „baubukai“, visai peikiantys kompiuterį:

- Vaikas gadina sveikatą: genda akys, mažai būnama lauke, vaikas darosi irzlus, užduras, gali išsivystyti internetinė priklausomybė.
- „Interneto kūdikis“, bendraudamas virtualiai, neišmoksta bendrauti realiame gyvenime.
- Vaikas neišmoksta nieko gero ir naujo, „nusirašinėdamas“ nuo kompiuterio.

Štai ką besibaiminantiems atsako psichologai:

- Internetas ugdo savarankišką mąstymą, gebėjimą greitai analizuoti ir įsisavinti reikiamą informaciją.
- Vaikas yra „išvedamas“ iš tarpuvarčių, mažiau žiūri televizorių, netgi žaisdamas mokosi, greičiau bręsta intelektas.
- Atlikti tyrimai parodė, kad internetu bendraujantys vaikai yra komunikabilūs, jau „išsitreniravę“, nekompleksuoja norėdami susipažinti; realiame gyvenime, jie turi daugiau draugų.

P.S. Ir dar. Kompiuteris gali padėti tėvams susidraugauti su savo atžalomis. Jei suaugę nežino, kaip prieiti prie „vaiko su kompiuteriu“, tegu paprasčiausiai paprašo, kad šis internete sužinotų kokį nors reikiamą dalyką.

KOMPIUTERIŲ PRIKLAUSOMYBĖS POŽYMIAI:

- Nesėkmingi bandymai kontroliuoti laiką, praleidžiamą prie kompiuterio.
- Nerimas, diskomforto jausmas, būnant ne prie kompiuterio.
- Įkyrios mintys, kas dabar vyksta internete.
- Išsiblaškymas mokykloje, darbe, nedarbinga nuotaika.
- Nesveikas noras tikrinti elektroninį paštą
- Praleisti pietūs, pamokos ar susitikimai, norint kuo daugiau laiko panaršyti po internetą.
- Pirmenybė bendravimui su žmonėmis internetu.
- Miego trūkumas, sumažėjęs susidomėjimas realybe.

Parengė Panevėžio PPT psichologė

Rasa Praninskienė

* * * * *

Pasiruošę Jums padėti

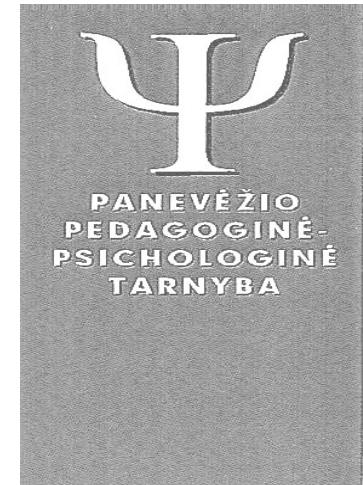
Panevėžio pedagoginė - psichologinė tarnyba:

ATEIKITE, SKAMBINKITE, RAŠYKITE.

Mūsų adresas:

Topolių al. 12, Panevėžys

Tel. 8-45 460106

KAIP SUGYVENTI SU KOMPIUTERIŲ KARTA

Leisti ar neleisti vaikui „sulįsti į kompiuterį“? – jau atgyvenęs klausimas. Psichologai ir yra parengę nemažai išaiškinimų, patarimų bei instrukcijų, kaip pedagogai ir tėvai turėtų elgtis, kad neprarastų kontakto su savo vaiku, o kompiuteris ir internetas padėtų tobulėti.

AUTORITARINIS ELGESYS

Autoritarinis požiūris į vaikų auklėjimą niekad nesudavė ir neduoda norimų rezultatų. Paaugliai ima vengti buvimo namuose, priešinasi nurodymams. Pvz., paauglys gali pradėti pareiti iš gatvės tik pavalgyti ir pernaktuoti. Kai kurie tėvai ieško nestandartinės išeities—perka kompiuterį... Ir taip bando „susigražinti“ vaiką į namus. Bet tada, jei nekeičiame savo požiūrio į poveikio vaikams priemones, tikriausiai vaikas vėl „klaidžios“ (tik virtualiais ateities gatvių labirintais) ir čia pat maitinsis ir ilsės...

Tėvai diktatoriai ir toliau laikysis „totalitarinių ir represinių“ elgesio normų – kontroliuos kiekvieną klavišo spustelėjimą. Jei vaikas – stipri natūra, jis išmoks „išgyventi“. Jei ne – bus „sulaužytas“, taps priklausomas ir bejėgis, nesugebės sau kelti jokių tikslų. Ir jokia būdu ne kompiuteris tai „padaro“.

Tėvams kompiuteris gali pasirodyti esąs interventas, „okupavęs“ visą vaiko dėmesį ir tarsi „paniekinęs“ tėvų siūlomas „vertybes“. Iš tiesų suaugusiems nesąmoningą nerimą kelia tai, kad vaikas daug greičiau už juos perpranta visą šį šiuolaikinį „mechanizmą“. Tai netgi piktiškai linkusiuosius absoliutinti savąjį autoritetą: kompiuteris jų vaikui tabu netgi

MOKYTIS DRAUGE

Psichologai yra nustatę, kad darbas ir žaidimai su kompiuteriu:

- Gerina atmintį, skatina sutelkti dėmesį, tyrinėti, modeliuoti savo veiklą.
- Ugdo strateginį mąstymą, padeda intelektualiai bręsti ir formotis kaip asmenybei.

Šio darbo pionierius – Kalifornijos (JAV) universiteto profesorius Michael Coule, prieš 20 metų pradėjęs programą „Penktasis matmuo“, atliko tyrinėjimus. Vaikai buvo supažindinami su kompiuteriu drauge su savo tėvais. Paaiškėjo, kad racionaliau kompiuteriu naudojasi tie vaikai, kurie turi progos pažaisti su savo tėvais ar kt. tuo besidominčiais suaugusiais. Kai interneto svetainėse laiką leidžia įvairaus amžiaus žmonės, susiklosto natūrali savikontrolė – mažiau domimasi nederamais dalykais. Be to, klubuose vaikai įpranta patys vertinti savo laimėjimus ir klaidas, pasikliauti savo jėgomis. Žaisdamas kompiuteriu su suaugusiuoju, vaikas mažiau nusivilia.

Kodėl vaikai daug greičiau įgyja darbo su kompiuteriu įgūdžių, nors suaugusieji turi daug didesnę gyvenimo patirtį ir susiformavusį intelektą? Vaikai nelaukia, kad pažanga duotų apčiuopiamos naudos, daug spontaniškesni ir mobilesni, neturi savo tėvams būdingo snobizmo. Be to, vaikams kompiuteris ne prestižo ar dalykiškumo atributas, o... įprasta susisiekiama priemonė. Suaugusiems to dar reikės išmokti.

TINKLALAPIŲ KARTA

Amerikiečių tyrinėtojas Don Tubscott savo knygoje („Growing up digital“) aprašo naująją internetinę bendravimo kultūrą ir *NetGeneration* – vadinamąją tinklalapių kartą:

- Ji nepriklausoma ir aktyvi, nes internete vaikas ar jaunuolis pats turi ieškoti informacijos.
- Ši karta pakantesnė svetimai nuomonei. „Internautai“ mokosi bendrauti be prietarų ir dirbtinų tabu – tautybė, rasė, lytis, amžius, socialinė padėtis ir pan. nebėra svarbu.
- Jai būdinga saviraiškos laisvė, vaikai išmoka sakyti, ką galvoja.
- Naujoji karta pasižymi veržlumu, įpranta visada „atsidurti“ ten, kur vyksta kas nors nauja, atsirinkti pažangiausius dalykus.
- Ji žaisdama tarsi modeliuoja ir kuria naują visuomenę, be sąstingio ir autoritarizmo, mokosi „tikrajame“ gyvenime praversiančių elgesio modelių.

Pvz., Don Tubscott yra aprašęs mergaitę, kuri, žaisdama *Cim-City*, „pastatė“ didžiulį miestą. Žaidėja empiriškai išvedė 10 taisyklių, suteikiančių galimybę tinkamai valdyti miesto biudžetą.